

Izjaja vsak
dan razen
nedel in
praznikov.

PROSVETA

Issued daily
except
Sundays and
Holidays.

LETO—YEAR X.

Entered as second-class matter January 26, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., SOBOTA 7. APRILA (APRIL) 1917.

ŠTEV.—NUMBER 82.

VČERAJ JE BILA VOJNA FORMALNO PROGLAŠENA.

Predsednik je izdal proklamacijo na ameriško ljudstvo.

Svari inozemce pred sovražnimi čini.

OSTRE IN ZBADLJIVE BESEDE SO PADALE V ZBORNICI PRI RAZPRAVI O VOJNI REZOLUCIJI. — 373 KONGRESNIKOV JE GLASovalo ZA REZOLUCIJO, 50 PROTI.

Washington, D. C. 6. aprila. — Zdržene države so danes popoldne ob 1.13 formalno vstopile v svetovno vojno.

Ob tem času je predsednik podpisal resolucijo, ki jo je sprejel kongres in v kateri izjavlja, da obstoji vojno stanje med Združenimi državami in nemško cesarsko vlado, da se porabi vse sile, da vojna konča zmagovito za ameriško republiko.

Rezolucijo je devet in petdeset minut prej podpisal podpredsednik Marshall v kapitolu.

Pet minut kasneje, ko je predsednik podpisal resolucijo, je izdal proklamacijo na ameriško ljudstvo in poziv za prostovoljce.

"Potrebno moštvo za stalno armado in milico," pravi predsednik, "se bo za sedaj dobilo skozi prostovoljce, dokler po sodbi predsednika ne nastane potreba za obvezno vojaško dolžnost."

V proklamaciji svari predsednik inozemce, naj ne izvrše sovražnih činov proti Združenim državam, ker bo vsak sovražnik čenovan po obstoječih zakonih.

Washington, D. C. — V petek zjutraj okoli 3.15 je bilo v kongresni zbornici končano glasovanje o resoluciji, ki proglašala vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo. Za resolucijo je glasovalo 373 kongresnikov in proti nji 50. Med kongresniki, ki so glasovali proti resoluciji, jih je bilo šest iz države Illinois.

Vsak poizkus za spremenitev resolucije je bil poražen. Kongresnik Britten iz Chicago je predlagal, da se ne sme rabiti čet v Evropi, Aziji ali Afriki, ako se vojaki niso priglasili prostovoljno za tako službo, dokler ne sklene kongres, da jih odpošljejo v te dele sveta. Predlog je propadel.

Razprava o resoluciji je trajala sedemnajst ur in včasih so padale prav ostre, zbadljive besede. Za besedo se je priglasilo okoli sto kongresnikov in tudi govorilo.

Opozicija je pokazala izredno moč v debati, kar se je pokazalo, ko je prišel govoriti Kitchin, vodja demokratične stranke, ki je v teku govora izjavil, da ne more s čisto vestjo glasovati za vojno.

Kitchin je govoril s svojim navadnim ognjem in je povdaril, da ni treba imeti fizičnega in duševnega poguma za napoved vojne za druge, da se bojujejo. Ni neojalno, pa tudi ni patriotično, če kdo zahteva, da gredo drugi v vojno, ko ve, da on ostane zunaj vojne.

Kitchin je nadaljeval, da ne ve, če bi se Združene države nahajale v takem položaju kot Nemčija, če bi jo ne posnemale. Dejal je: "Ali lahko zanesljivo rečemo, če bi bili v vojni z Nemčijo in Japonijo, in bi bile naše ladje brezmočne, naša trgovina vržena z morja, če bi imeli pomorščake živeti, če bi odrekli orožje in municijo za naše vojake, da ne bi udarili po našem sovražniku z našim zadržanim orožjem, če bi mogli, ako bi tudi s tem kršili nevtralnost?" "Zlaj ne gre za invazijo," je nadaljeval Kitchin. "Čevlj naše zemlje ni v nevarnosti. Ugrožena ni življenska pravica. Čini Nemci ne namerjani proti nam. Vprašajo nas, naj se združimo z Veliko Britanijo in Francijo, da pomagamo stvari, če je pravična ali krivična. Vsak čut človečnosti se združuje, da ostanemo zunanji vojne."

Govor Kitchina je jezil kongresnika Heflina iz Alabama, ki je navdušen za vojno, in zahteval je, naj Kitchin rezignira. Ta zahteva je spravila na noge kongresnika Burnetta iz Alabame in dejal je Heflinu, naj on rezignira in gre v vojno. Heflin je odgovoril, da pojde, kedar bo potreba in da se njegovi krvni sorodniki že bojujejo.

Heflin pripada med najbolj močne ljudi v kongresu. Burnett pa med telesno šibke. Pričela sta gledati drug drugega in prišel je reditelj, da ju je pomiril.

Malo pred deveto uro je prišel govoriti Mann, ki je govoril za resolucijo. Hvalil je pogum kongresnikov, ki so v opoziciji, poleg je pa povdarjal, da ne preostane drugega kot podpirati predsednika.

Mann je rekel: "Skozi dve leti sem storil, kar je bilo v moji moči, da Združene države ostanejo zunanji vojne. Prepričan sem bil, da je to v interesu ljudstva."

Situacija se je spremenila. Predsednik, ki je govoril Združenim državam ljudstvu, vraga sveta, je nas vprašal, da proglasimo vojno.

Ob devetih dopoldne je nehala splošna debata in pričela je razprava, v kateri je imel vsak kongresnik le pet minut časa, da govori.

Fitzgerald, demokrat, je izjavil, da glasuje za resolucijo, ker je proti sovražniku, ki ugrožaja civilizacijo.

Kongresniki Moore iz Pennsylvanije, Small iz North Caroline, Gardner iz Massachusettsa in drugi so govorili za resolucijo.

Proti resoluciji sta govorila kongresnika Cooper in Hafford iz Wisconsinu; za njima je govoril proti resoluciji kongresnik Britten iz Illinoisu, med tem ko je kongresnik Flood našteval kršnje ameriških pravic od strani Nemčije, ki so rodila vojno resolucijo.

"Ali bi angleške mine v Severnem morju ne razdijale tudi ameriških življenj?" je vprašal kongresnik Cooper.

"Do danes Anglija še ni potopila ameriške ladje ali uničila ameriškega življenja," je odgovoril Flood.

Cooper je dejal, da Nemčija ni nikda obljubila, da opusti bojevanje s potapljačami.

Britten je dejal, da glasuje proti resoluciji, ker je v sre 90 odstotkov ameriškega ljudstva in 75 odstotkov kongresa proti vojni. Povedal je, da je bil v soboto v Chicagu in je videl vojaški pohod skozi mesto. Na obeh straneh je stalo ljudstvo in molčalo. Ljudske nega pozdrava ni slišal iz ljude množice, ker ljudstvo ne simpatizira z gibanjem, ki nas zanese v strašno evropsko vojno.

Za njim je ostal takoj kongresnik Foss, ki je govoril za resolucijo.

Kongresnik Mason, ki je bil izvoljen v Illinoisu na široko, je govoril proti resoluciji in je dejal: "Sem za narodno čast in narodno združenje. Nisem pa prepričan, da naj pokljemo en milijon mož v evropske strelske jarke, da jih tam pokoljejo, da maskujemo par oseb, ki so bile ubite v boju s potapljačami."

V času te mednarodne nevarnosti imamo dosti dela doma. V mojem mestu, v Chicagu, je na tisoče (Daj na 2. strani, 4. stolona)

SPLOŠNA VOJAŠKA DOLŽNOST PRIDE SKORAJ ZANESLJIVO.

NAJBRŽ SPREJMEJO CHAMBERLAINOVO PREDLOGO.

Washington, D. C. — Iz poučenih krogov prihaja vest, da predsednik porabi ves svoj vpliv v interesu Chamberlainove predloge za vojaško obveznost, ki določa obvezno vojaško dolžnost za vse mladenčke v starosti 21, 22 in 23 let, ko izbruhne vojna.

Izveti od obvezne vojaške službe so po tej predlogi telesno nesposobni in taki, ki prehranjujejo sami one, ki so odvisni od njih. Generalni štab je izračunal, da v letu 1917 okoli 1.000.000 možkih doseže 19. leto. Predlogo so v toliko spremenili, da pokličejo takoj k naboru one, ki so dosegli 20. leto.

Senator Chamberlain hoče novčenje pospešiti na ta način, da se morajo registrirati vsi moški, ki so stari 21, 22 in 23 let, da jih lahko pokličejo k večanju, kadar nastane potreba.

Pomanjkanju častnikov od pomorščakov na ta način, da razdelijo miliciarske oficirje po mobilizacijskih taborih, katerim dodajo tudi častnike iz regularne armade, če bo treba.

Republika je razdeljena v 16 nabornih okrajev in v vsakem okraju izvezbajo 21.250 mož. V načrtu je tudi, da je vsaka taka sekcija stan za vojni zbor s tremi divizijami, ki štejejo 100.000 mož.

Generalni štab tudi predlaga štetje vseh za vojaško službo sposobnih oseb v starosti od 18 do 45. leta. Stevni urad cen, da je 21.000.000 mož v tej starosti. Če jih od teh smatrajo 42 odstotkov sposobnih za vojaško službo, tedaj imamo 8.500.000 sposobnih mož, da nosijo orožje.

Od teh mož so odsteti vsi moški, ki niso ameriški državljani. In teh je 7.000.000, ki tvorijo resen problem za vlado. Vojaško štetje uvedejo, da se najdejo tudi te osebe in denejo pod nadzorstvo.

ZDRUŽENE DRŽAVE — PET. NAJSTA SILA V SVETOV. NI VOJNI.

Amerika je petnajsta sila, ki se je pridružila svetovni vojni, in enajsta sila, ki se je pridružila zavezniškim. Na strani entente so zdaj: Anglija, Francija, Rusija, Japonska, Italija, Srbija, Črnogorja, Portugalska, Rumunija in združene države.

Na drugi strani pa so: Nemčija, Avstrija, Turčija in Bolgarija.

Interesantno je, da so se vse ameriške vojne začele v mesecu aprilu. Revolucionarna vojna za neodvisnost se je začela s bitko pri Lexingtonu 19. aprila 1775; vojna z Anglijo se je pričela 25. aprila 1812; vojna z Mehiko se je pričela 24. aprila 1846; civilna vojna leta 1861 se je pričela 12. aprila in končana je 9. aprila 1865; vojna s Španijo je bila napovedana v kongresu 25. aprila 1898; 19. aprila 1914 so ameriške pomorske čete osvojile Vera Cruz — in sedanja vojna z Nemčijo je bila napovedana zopet v aprilu. Ali ni to čudno?!

ŽELEZARSKI DELAVCI SO IZVOJEVALI SIJAJNO ZMAGO.

Mobile, Ala. — Železarski delavci so zmagovali v stavki. Medzajina povijajo za 50c na dan, za nadčas dobo dnevno plačilo. Pomagači dobo dnevno mezo povijajo za 25 centov.

VREME.

Danes nestanovitno vreme; v temperaturi ne bo spremembe. Severozapadni vetrovi se spremenijo v vzhodne.

Solnčni vzhod ob 5.24 a. m.; solnčni zahod ob 6.21 p. m.

RAZPRAVA O VOJNIH IZDATKIH JE PRIČELA.

Bojno brodovje je pripravljeno.

Washington, 6. apr. — Zdržene države ameriške so v vojni z nemškim cesarstvom!

Poslanska zbornica je danes kmalu po tretji uri zjutraj sprejela vojno resolucijo, katero je že prej sprejel senat. Odpoldne se je sešel senat in podpredsednik Marshall je podpisal resolucijo, katero je že imela podpis predsednika poslanske zbornice Champ Clarka. Iz senata je šla resolucija v Belo hišo, da jo podpiše predsednik — in s tem je postane napoved vojne stanja izvršen fakt. (Vojno resolucijo smo priobčili že zadnje sredo).

Senat je danes razpravljal o prvem vojnem proračunu v svoti \$3.502.518.630, ki je namenjen za pokritje izdatkov v prvem letu vojne, ako bo trajala toliko časa. Predložen je bil tudi načrt generalnega štaba za pomnožitev armade na 1.200.000 mož v tekočem letu. Poslanska zbornica bo govorila o teh načrtih v ponedeljek, ko se zopet snide. Dvoma ni več, da bodo Združene države vodile vojno v zvezi z entento; ameriško bojno brodovje in armada na suhem bo kooperirala z ostalimi sovržniki Nemčije. To se je pokazalo danes zjutraj v kongresu, ko so kongresniki porazili več resolucij, katere so se glasile, da se Amerika bori sama brez zavezništev. Taka teh resolucij je določala, da ne sme predsednik Združenih držav poslati ameriških vojakov v Evropo, Afriko niti v Azijo brez dovoljenja kongresa. Poslanei so glasovali z veliko večino proti.

Bojno brodovje je pripravljeno za akcijo in morda je že na poti v akcijo — kdo ve. Kolikor se je danes izvedelo, je odrejena mobilizacija vsega razvernega brodovja in pomorske milice v posameznih državah. Vlada je delala s pripravami dan in noč od 3. februarja, ko so bili pretrgani stiki z Nemčijo, kakor da bi bila pričakovala konflikta. Iz tega sledi, da je ameriška bojna mašina že danes v precej dobrem stanju, kot se je pa pričakovalo.

NEMŠKE LADJE SO ZASEŽENE.

New York, 6. apr. — Nemška trgovska flota, ki je internirana v ameriških lukah od začetka vojne in katere se računa na \$51.300.000 vrednosti, je bila zasežena dapes zjutraj, čim je prišla izrojavka iz Washingtona, da je kongres glasoval za vojno. Tako se je glasil ukaz vlade. V tukajšnji lukci je bilo zaseženih 27 potniških parnikov, tovornih ladij in jaderne, med katerimi je tudi parnik "Vaterland", eden največjih in najboljših parnikov na svetu. Vseh nemških parnikov je 304.000 ton; enajst parnikov ima več kot po 10.000 ton in sama "Vaterland" ima 54.284 ton v vrednosti \$7.500.000.

Vsega moštva na nemških parnikih je bilo več kot 3000 glav. Vse te mornarje so prepeljali na Ellis Island. Mornarji in častniki so se mirno podali, ko so prišli deputiji cariskega kolektorja v spremstvu oborožene straže in jim velili, da naj zapustijo ladje. Kapitani vseh parnikov so bili povabljeni na krov "Vaterlanda", kjer jim je kolektor Malone naznanil v imenu zvezne vlade, da niso več gospodarji na svojih parnikih. Velik roj manjših ladij je vozil nemške mornarje v naselniški urad na Ellis Islandu.

Istčasno so bili zaseženi nemški parniki v Bostonu, Baltimoru, New Londonu, Hobokenu, Wilmingtonu, Portlandu, Jacksonvillu in drugod, kjer so se nahajali. V New Londonu je bil zasežen parnik "Willehad", ki je bil svo-

KOZAŠKA PREDLOGA SPREJETA.

SOCIALISTA STA SE TRUDILA, DA PROPADA.

Albany, N. Y. — Konstablerska predloga je bila po štiri ure trajajoči debati v legislaturni zbornici sprejeta. Za predlogo je glasovalo 81 poslanev, proti nji pa 60. Governor skoraj zanesljivo podpiše predlogo, da postane zakon.

Opozicijo je pričel socialistični poslanec Shiplacoff in nadaljeval je z njo socialistični poslanec Whitehorn, katerima so se pridružili mnogi demokratični poslanci.

Boj je trajal skoraj tri leta. V torko so kazali v kinematografu poslaneem "vrline" črnih kozakov v Pennsylvaniji, da jih pridebo za glasovanje proti predlogi. Učinek je bil dober, ki je pa zgubil svojo moč, ko je pred zborovanjem dobil vsak poslanec dopisnico, na kateri so bila izpuščena resnična fakta.

Pred zborovanjem so obdržavali konferenco Adler, Sweet in gde. Helen H. Greely, parlamentarna zakulisniški podjetnikov, da se prepričajo, na čigavi strani je moč. Shiplacoff je izrekel upanje, ko je dobil besedo, da se poslanci pri glasovanju ne bodo delili po strankah, marveč glasujejo v interesu ljudstva.

Shiplacoff je rekel: "To predlogo si je treba ogledati od dveh strani: če je praktična in če jo želimo. Predlagajo nam, da 232 mož prepreči zločine in vzdržava red na cestiščih, ki meri 48.000 streljaskih milj. Ako kdo verjame, da tole ta pest mož izvrši, ko tega ne more izvršiti niti desetkrat toliko mož."

Shiplacoff je na to podvrgel kritiki delovanje konstablerjev v Pennsylvaniji. Povdaril je, da izjave mesečnov dokazujejo, da konstablerji v 12 letih niso preprečili hudodelstev.

"Pravijo, da farmarji žele varstvo," je nadaljeval Shiplacoff "ali farmarjev nihče ne varuje, dostikrat so okradeni od poljelje." Na to je čital iz knjižice, ki so jo zakulisniki poslali poslanecem, v kateri hvalijo vrline konstablerjev v Pennsylvaniji. Dejal je, da izjave niso resnične.

Proti predlogi je govoril tudi republikanski poslanec Ahern. A peliral je na poslance, naj v državi New York ne uvedejo carizma.

"Ali ste videli hudobna dejanja v Pennsylvaniji?" mu je segel v besedo poslanec Brennan iz Brooklyn.

"Ne," je odgovoril Ahern, "ampak imam tam prijatelje, ki so mi rekli, da se ruski kozaki lahko še nauče brutalnosti od njih."

Whitehorn je zadel v črno, ko je dejal, da so rudniški baroni v Pennsylvaniji navdušeni za konstablerje, da država plačuje policijo za varstvo njih interesov.

Poslanec Bell je vprašal, če mu je znan slučaj, da so konstablerji povzročili nemire.

"Da, tucat takih slučajev poznam," je odgovoril Whitehorn in pričel jih je čitati.

Poslanec Callahan je dejal konec svojega govora, da je le korumpirano časopisje omogočilo, da predloga postane zakon.

Ječasno "materinska ladja" trgovski submarinski "Deutschland". Moštvo parnika, 50 glav, je bilo aretirano. V Bostonu so zasegli štiri nemške parnike, potegnili mornarje z ležaiš in jih odgnali na naselniško postajo. Zaseženi parniki so: Amerika, Köln, Wittekind in Cincinnati.

V Baltimoru so vzeli parnike "Hheim", "Neckar" in "Bulgaria". Na vseh teh ladjah so našli razbite stroje.

NEMCI SO UJELI 9.000 RUSOV.

Na zapadnem bojišču se vrše hudi boji.

Berlin, 6. aprila. — Vojni stan poroča, da so nemške čete pri osvojitvi območja pri reki Stokhod ujeli 9.000 Rusov in zajeli 15 topov, 150 strojnih pušk in minometov.

Petrograd, 6. aprila. — Vojni stan poroča, da so včeraj nemške čete južno od Rige prešle v ofenzivo in so na nekaterih mestih vdrle v ruske postojanke. Kasneje so jih Rusi s proitnapadi pregnali iz njih.

London, 6. aprila. — Nemška letala so sinoči zopet metala bombe na mesta ob kentakem obrežju. Neareče ni bilo.

Zapadna fronta.

London, 6. apr. — Najljutejši boji v zadnjih 24 urah so se vršili južno od Hindenburgove linije, ob levem kanalu Aisne in blizu Remsa, kjer so Nemci včeraj inicijativno vroči bitko. Namen Nemcev je bil, da poženejo Francoze z levega brega kanala. V to svrhu so napadle izbrane nemške čete na poldrugo miljo dolgi fronti med Sapigneulom in Gombatom in v prvem navalu so dosegli Nemci začasen uspeh.

Francosko uradno poročilo, ki je bilo izdano o polnoči, se glasi, da so francoske čete takoj odgovorile s protinapadom in reokupirale večji del zakopov na prvi liniji, na kateri so se vgnezdili Nemci; nadaljni protinapadi so naperjeni proti ostalim pozicijam, ki so še v rokah sovražnika; Zapadno od Argonne so Nemci po živahnem bombardiranju napadli francoski zakop severno od Vienne-le-Chateau, toda francoski topovi so jih zavrnili in sovražnik je ostavil veliko mrtvih na bojnem polju. Med rekama Somme in Oise je nemška artilerija silovito bombardirala nove francoske pozicije severno od Urvillea, ki je pa kmalu umolknila sprito protignja francoskih baterij.

Angleške čete, ki napadajo severno od St. Quentin, so včeraj poglabile svoj lok med Cambrai in St. Quentinom z okupiranjem vasi Rensoy in Base-Boulogne. Umikajoči Nemci so se ujele v svoje lastno bodečežasto omrežje, kjer so jih neusmiljeno mesarile naše granate. Istočno in severnoiztočno od Metz-en-Couture so naše čete napredovale kljub hudemu sovražnemu odporu in ujele 60 mož. Plen znaša osem strojnih pušk in dva zakopna mortarja.

Sinoči so poročali uradno iz Berlina, da je nemški napad povzročil Francozom velike izgube severno od Remsa. Osemsto mož je bilo ujetih.

Turška fronta.

London, 6. apr. — Angleške in ruske čete v Mezopotamiji so se združile kakih sto milj severnoiztočno od Bagdada. Rusi so okupirali dva mesta na turško-perzijski meji — Kanikan in Kazričirin — naskar so poslali oddelek kozakov v Kiz-Robat z namenom, da pridejo v dotiko z našimi patruljami. To se je zgodilo.

Združitev angleške in ruske armade pomeni veliko nevarnost za vse turške čete v Aziji. Zedinjene rusko-britiške sile bodo zdaj nedvomno prodirale skupaj proti Mozulu, medtem ko prodira druga armada proti temu mestu od severa. Boji so se zadnje dni zelo poostriili.

Petrograd, 6. apr. — Naša kavalerija, ki prodira za umikajočimi se Turki, je okupirala Kaulkan in Kazričirin na turški meji in nato se je spopadla s turškimi zadnjimi stražami blizu vasi Deke. Turki se trudijo, da bi Dalje na 3. str. 1. kol.

Vesli z evropskega bojišča.

(Nadaljevanje iz prejšnjega števila.)

am zabranili pot čez reko Dnjestr. V svrhu, da se združimo z Anglijo, je naše poveljstvo po angleški oddelki kozakov iz Kanikana v Kizil-Robat.

ruska fronta.

Petrograd, 6. apr. — Po torkovih bliki za posest municijske jame na levem bregu reke Stokod, ki je bila za nas neuspešna, so naše čete prešle na desni breg v okoliščini Toboli-Helenina. Sovražne baterije so v neprestanem ognju. Po informacijah od našega častnika-poveljnika, so naše čete, ki so br morale municijsko jamo, trpeti velike izgube. Od dveh polkov 8. divizije je le par desetih vojakov prišlo na desni breg reke. Poveljnika obeh polkov sta bila ubita. — V severni Galiciji je sovražnik napadel vas Čepeli, toda tak ogrož je ga vrjel nazaj. Zanimljivo je sovražnik petkrat ponovil napad in košeno je prišel do naših zakopov, ali v protinapadu smo ga zopet vrgli nazaj.

italijanska fronta.

Rim, 6. apr. — Topniški boji so bili večerj na vsi fronti, posebno pa na Tirolskem. Na primorskem so naše patrulje prekorčile Vipavo, južno od Rakovlja, in ujele osmo mrt. Avstrijski letalci so zadnjo noč metali bombe na Gradec in Trbiž in povzročili nekaj škoda privatnim hišam. Naši aviatiki so se osvetili s tem, da so takoj vrgli večje število bomb na proplanski oporišče v Proseku in na jededne avstrijskega Loida v Trstu.

Macedonska fronta.

Pariz, 6. apr. — 4. aprila je bila huda kanonada na vse fronti od Vardarja do jezera; posebno vroči topniški boji so bili v okoliščini Črvene Stene. Britiški letalci so metali bombe na aviatisko polje v Hudovem.

FRANCIJA JE PONUDILA SVOJO LUKO AMERIŠKEMU BRODOVJU.

Pariz, 6. apr. — V parlamentu je bila včeraj predložena prva narredba, ki se tiče kooperacije z Združenimi državami v vojni. Narredba se glasi, da Francija naređi pogodbo z Ameriko, v smislu katere bo pristanišče Brest služilo ameriški vojni brodom. Ju kot oporišče za pomorske operacije v evropskih vodah.

Ko je ministrski predsednik Ribot včeraj naznanil zbornice, da je ameriški senat glasoval za vojno z Nemčijo, je zbornica pretrgala zborovanje nekaj minut in priredila velike ovacije ameriškega poslanika Sharpu, ki je sedel na galeriji za diplomate. Aplavdiranja in hura-vpitja ni bilo konca ne kraja in Sharp je moral ponovno vstajati in se priklanjati entuzijastičnim poslušalcem.

Berlinsko časopisje besni.

Amsterdam, 6. apr. — Časopisje v Berlinu tekmuje med seboj v izbruhi blatenja in psot, ki so adresirane na predsednika Wilsona in Ameriko sploh. To velja predvsem za vladno časopisje, "Lokalanzeriger", uradno glasilo nemške vlade, se silno jezi nad Wilsonom zaradi delanja razlike med nemško vlado in nemškim ljudstvom in pravi, da ta razlika obstoji le v Wilsonovi glavi, v resnici pa da sta nemški narod in vlada eno in isto. V splošnem pravi vladno časopisje, da Amerika ne bo spremenila položaja v Evropi, niti načrtov nemškega generalnega štaba. "Frankfurter Zeitung" pravi, da bo vojna prej končana, preden bo mogla Amerika poslati svojo armado v Evropo. "Volkzeitung" piše, da so Wilsonove "fraze o svobodi in ljudstvu grda laž in da edina Nemčija je tista, ki se bori za svobodo vsega sveta."

Wilsonov govor prepovedan.

Kodanj, 6. apr. — Nemška javnost do danes še ne ve, kaj je pravzaprav govoril Wilson zadnji ponedeljek v kongresu. Časopisji so prinesli le nekatere odlomke in ustvarili mnenje, da je to bil govor. Vladni cenzor je črtal vse tiste odstavke, ki se pečejo z nemško špijonažo v Ameriki in v ostalem skoraj polovico Wilsonovega govora.

Neutrality glasovi.

Kodanj, 6. apr. — Vstop Združenih držav v vojno je našel tukaj malo simpatij, bodisi pri ljudstvu ali v vladnih krogih. Bern, Švica, 6. apr. — Velik entuzijazem je prevel malo švicarsko republiko, ko se je zvedelo, da se je velika švicarska republika okraj pridružila zaveznikom. Zenevski "Journal" piše: "Amerika je potegnila meč v obrambo vsega človečanstva. Ljudstvo v Ameriki bi gotovo ne dopustilo vojne, če bi ne bilo ogroženo premmogih barbarskih dejanj Nemčije, posebno pa vsled hunskega puščanja na Francoskem."

Rio Janeiro, Brazilija, 6. apr. — "Gazeta de Noticias" pravi, da je Amerika spoznala, da je pravičnost in čast vsopodnih narodov dražja kakor mir in zato se je pridružila demokratičnim državam. Dalje piše list, da je Nemčija napovedala boj vsemu svetu, in če ne bi predsednik velike republike sprejel boja, bi s tem pokazal svetu največje strahopetstvo in sramoto moralne dekadence.

AVSTRIJA BO NEUTRALNA?

Kodanj, 6. apr. — V tukajšnjih diplomatskih krogih pričakujejo, da ostaneta Avstrija in Turčija za enkrat neutralni v vojni med Ameriko in Nemčijo. Iz zanesljivih virov so prišle informacije, da je želja omenjenih dveh zaveznikov Nemčije, ostati v prijateljsstvu z Ameriko pod pogojem, ako bo Nemčija dovolila. Seveda, ako pa bo Nemčija drugače mnenja, tedaj bosta Avstrija in Turčija prisiljeni, držati se aliance in formalno napovedati vojno Združenim državam.

Širom Amerike.

SMRTNA KAZEN ZA TATINSKE DOBAVATELJE.

Washington, D. C. — Kongresnik La Guardia iz New Yorka je predložil kongresu resolucijo, ki določa za tatinske dobavitelje za armado in mornarico v mirnem času jetniško kazen, v vojnem času pa smrtno kazen. Resolucija je bila odkazana justičnemu odseku.

PREDLOGA O ŠPIJONAŽI PREDLOŽENA.

Washington, D. C. — Predloga o špijonaži, ki je bila v zadnjem kongresnem zasedanju sprejeta v senatu, ni pa bila sprejeta v kongresni zbornici, je zopet predložil kongresnik Culberson, predsednik justičnega odbora.

VOJAŠKO VEŽBANJE JE OBVEZNO NA RUDNIŠKEM OOBILIŠČU.

Denver, Colo. — Na rudniškem učilišču v Goldenu so uvedli obvezno vojaško vežbanje. Dijaki se morajo dvakrat v tednu vežbati po eno uro. Podučuje jih lajnman John F. Landis iz Fort Logana.

DRŽAVA MICHIGAN NAME-RAVA NAJETI VOJNO POSOJLO.

Lansing, Mich. — Governor Sleeper je priporočil legislaturi, da sprejme predlogo, ki dovoljuje državi najeti pet milijonov vojnega posojila.

Denar se porabi za sledeče namene:

1. Za pridobivanje rekrutov.
2. Dobrodelni sklad za vojake in tiste, ki so od njih odvisni.
3. Za organizacijo domačih obrambnih enot.
4. Za vzdrževanje vojaških vežbališč v državi.
5. Za izveščanje oficirjev.

RAZSTRELSKA V TOVARNI ZA KAPICE.

Jersey City, N. J. — V tovarni za šrapnelne kape se je dogodila razstrelba. Od 30 do 40 delavk je ranjenih med njimi so nekatere dobile tako težke poškodbe, da podležejo ranam.

POSTANENJE URADNIKA BAJE PRIMAJSKUJE DENARJA.

Minot, N. D. — Aretiral so James L. Shawa, poštne uradnik, ki je imel opraviti s poštnimi denarnimi nakazilnicami, ker mu primanjkuje \$1.700.

IZ STRAHU PRED SIBO.

Los Angeles, Cal. — 13letna Alice Tharp je skočila iz mostova v tretjem nadstropju iz strahu pred materino sibo.

Zdaj ima zlomljeno nogo, izvit členk in leži v bolnišnici.

POŽAR V LIVARNI.

Allentown, Pa. — Požar je uničil štiri poslopja liavnine Bethlehem Foundry and Machine kompanije v South Bethlehemu. Škoda je nad \$200.000.

TINOGO JE IZVOLJEN PREDSEDNIKOM.

Washington, D. C. — Federico Tinogo je bil izvoljen predsednikom republike Costa Rica. Volitve so se vršile mirno in brez izgredov.

VELIKONOČEN KOLAČ ZA TOVARNARJE, KI IZDELUJEJO OROŽJE.

Hartford, Conn. — Delničarji Colt Patent Fire Arm Manufacturing kompanije so na zborovanju delničarjev razdelili med sabo kolač 2.500.000 dolarjev.

MISTEDJOZEN UMOR OD KRIT.

Salt Lake City, Utah. — Policija je odkrila misterij, ki je obdajal umor 17letnega Raymond Johnsona, ki so ga našli pri južni rogovili Dry Cannona s prestreljenimi prsi. 15 letni Ray Sampson, prijatelj Johnsona, je med jokom priznal, da ga je ustrelil, ko so igrali "bandite". "Petelin pri samokresu je bil najbrž napet," je rekel deček, "in ko je Johnson padel, smo vedeli, da je mrtev. Skušali smo truplo pokriti s snegom."

Igre sta se udeležila še dva dečka.

MESTNI DELAVCI DOBE FOVIŠANO MEZDO.

Niagara Falls, N. Y. — Mestni svet je povišal mestnim delavcem mezdo za 40 centov na dan.

SLOVENSKE VESTI.

Duluth, Minn. 3. t. m. smo izabili tukaj občinske volitve, pri katerih je zmagal socialistični kandidat za mestnega "commissioner" Mr. P. G. Phillips.

Pri primarnih volitvah bi morali še nominirati naše kandidate Mr. Edesa in Mr. McKenna, toda sedaj je že prepozno. Radi tega vas pozivljamo delavci, da se pripravimo za prihajajo občinske volitve, da pridobimo še večje število mestnih odbornikov. Za vašo slogo pri sedanjih volitvah se vam prav srčno zahvaljujem.

Pri teh volitvah so zmagali tudi suhači. Tako je prav Tukajnji salunariji so tako bili vedno v taboru naših nasprotnikov v družbi z duhovni, in ti so ravno najbolj zagrizeni suhači. Po mojih mislih je tudi precejšnje število naprednih volitev glasovalo za odpravo salunov, akoravno neradi.

Poročevalec.

POZOR ROJAKI!

Naznabjam rojakom, da sem odprl trgovino s mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvalčno postregel po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK, HERMINIE, PA.

22 artističnih slik samih krasot v raznih interesantnih pozah. Zelo krasa Slike. Cena za vse to je le 96c. — Pošljite Money Order ali po pošti. — Znanke.

GLOBE NOVELTY CO. Box 41, 8th St. New York, City

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago, ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporočam Slovencem za izdelovanje stavbinih načrtov. Tel. Franklin 5601 TEL. NA DOMU AUSTIN 2508

Trganje je prenehalo.

Gospoda:

Predno vam nadalje pišem, želim naročiti, da mi takoj pošljete še en zavoj vašega neprehvaljenega Bolgarskega Krvnega Čaja, katero v resnici prinaša pomoč vsem, ki trpe bolečine na spodnem delu telesa. Jaz ga rabim sedaj in zato sem popolnoma prepričan, da bo ta pregan trganje iz mene. Jaz priporočam sedaj ta čaj vsakemu, naj ga živa, predno bo jemal cele kupe drugih kroglic.

To je moje tretje naročilo. Vam zvesto udani

Michael Pavlek, 2120 18th St. Springfield, Ill. To pismo in še veliko drugih o zadovoljnosti je bilo poslanih H. H. Von Schlieku, izdelovalcu Bolgarskega Krvnega Čaja.

Tisoče ljudi piše, da so se rešili kašlja, obistnih bolečin, zaprtice, trganja, nečiste krvi in izgube apetita s tem, da so rabili ta sloveči čaj.

Vi ga morate rabiti uprav sedaj, ko neha zima, da se vam kri izčisti in si tako ohranite zdravje v dobrem stanju. En veliki zavoj stane \$1.00 in za \$5.00 pa pošljemo 6 zavojev enake velikosti. Ako želite pošljatev zavarovati pošljite 10c več.

Opomba: Veliki uspeh tega čudovito dobrega Bolgarskega Krvnega Čaja je povzročil, da so prišli ponarejalci pošiljati svoje izdelke na trg in trdijo, da je enake koristi, kot jih daje naš čaj. — Vsek naj pazi na enake ponaredbe, pa če jih tudi zastoj ponujajo.

Pravi Bolgarski Krvni Čaj je izdelan in razporejen le od:

Marvel Products Co., 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

KADITE TILLMAN CIGARE.
Clear Havana Cigar10c
Ibykus Cigare10c
S. N. P. J. Cigare10c
Tillman Cigar Co.
AURORA, MINN.

FONOGRAF za vsacega

SA MO \$2.00
Ta čudoviti fonograf igra vse velikosti plošče od 6 do 10 palev, Victor in Columbia plošče zelo čistoglasno, jamčen je dati popolno zadovolstvo. Na sprejem en dolar vam pošljemo ta fonograf in eno ploščo prosto in ostalo pa nam plačate ob sprejemu na C. O. D. ali pa kao nam pošljete celo svoto dva dolarja z naročilom, vam pošljemo fonograf in eno ploščo zraven poštne prosto. Pišite nam še danes.

PENNSYLVANIA SUPPLY CO.
Porter Block Bldg. Easton, Pa. Dept. 5.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najbrže slovenski zdravnik, specializirani v Pittsburghu, ki ima 10 letno prakso v zdravljenju težkih malih bolezni. Zdravljenje krvi zdravi s glavnim višim 300, ki po je izredno učinkovit. — Znanke.

Imate li laž, bolečine v trebuhu, pritožbe in lažni vnetje na kri. Ne čakajte, ker se bolezen ne salasa.

Vas koler, ki prikaže po vsakem odstopu zdravljenja po opazilni metodi. Kaker hitro opazite, da vas poudarja medla smetence, ne čakajte, ker se bolezen ne salasa.

Sedaj prvi, ki vodi lažne zdravljenje v kratkem času. Hiperemije ali vodno kolo zdravljenja v 30 urah in skoraj brez opaznosti.

Sedaj zdravljenje, ki potrdi lažne bolečine v trebuhu in vnetje v vnetih delih prikaže vodo, zdravljenje s potrditvijo.

Recepturam, trganje, bolečine, zaprtice, trganje, nečiste krvi in izgube apetita v kratkem času in si potrdite lažni.

Trdimo, da v vsaki državi, kjer je vnetje od 37. stopenj do 6. stopnje. V letih, ostalih in ostalih od 3. ure jutro do 8. ure zvečer. — Ob nedeljah pa se dr. Koler.

8 poto na dan. — Priloge sebo. — Ne poskušajte tui in storiti! Zdravje vaše mathe sebo.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Iskorp. 17. junija 1907 v dr. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Braikovič, H. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9409 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleare, Ill.
Zapiskar: John Molek, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADEBNNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Cantonburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Amsy Ave., Noah Springs, Wyo.

FOROTNI ODBOR:

Anton Hraat, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pletersiek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.

URADNIK "PROSVETE":

VEROVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6303 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE KADEVE IN STVARI, ki se ščejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽNE GLEDNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Cantonburg, Pa.

KADEVE PREPIŠLJIVE VERBINE, ki sta jih rekli prva in druga stanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAAT, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, narodna, oglasi, se pošiljajo na naslov:

TRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravljanje "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je to navedeno, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Sejo glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Slovensko-Hrvatski Pogrebnihi i balzamovač

Naš pogrebniški urad je urejen z vsemi potrebščinami za

POGREBNE SPREVODE.

Posebno za društva in za one, ki nimajo prostora v svoji hiši za pokojnika, imam lepo svojo kapelo. Avtomobili in kočija se dobe pri meni vsak čas. Se priporočam

Jožef Pavlak, lastnik

Tel.: Canal 5903

962 W. 18th St. :: :: :: Chicago, Ill.

NEGUJTE SVOJE LASE

Uspešno zdravstveno zdravljenje brezplačno ZA STARE IN MLADE OBEN SPOLOV

Ali vam spadajo lasje? Ali vam lasje postajajo prehitro siv? Ali so vaši lasje suhi, razklani ali lepljivi? Ali imate luske, vanerbi glava ali imate izpuščaje? Ali ste plešasti ali pa počenjate biti? Ako trpite od katere gori imenovanih bolezni, pričnite se takoj zdraviti, ker vsako odlašanje je lahko nevarno. Pišite takoj po našo ilustrirano knjigo, "Rešenica o lasih" (napišana po glasovitem evropskem specialistu)

PROSTO ZDRAVLJENJE. Mi vas bomo prepričali na naše lastne stroške, da zdravljenje a "Calvacura" ustvari

izpuščaje las, odstrani luske in izpuščaje na glavi in povzroči rast las. Mi vam pošljemo \$1.00 vredno štalijsko Calvacura štev. 1 knjižico z vso omenjeno knjigo "Rešenica o lasih", ako nam pošljete 10 centov v srebra ali v znakah za pokritje pošiljateljevih stroškov in svoje ime in nasloven naslov.

Izrežite spodnji kupon in pošljite ga še danes na Union Laboratory, Dept. 444, Box 267, Union, N. Y.

UNION LABORATORY, BOX 267, UNION, N. Y. Prišljeno vam pošljemo 10 centov v pomoč za poštno stroške. Prosim pošljite mi takoj svojo \$1.00 Calvacura št. 1 in knjižico "Rešenica o lasih". (Ta kupon priložite pismu.)

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje a SLOVENC, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi pošljamo donar vašim prijateljem v staro domovino po najnižjih cenah. Pišujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge. MOČNA, KONSERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

TRANSATLANTIC TRUST COMPANY

67 Williams St., New York, N. Y.

Edino uradno zastopništvo kr. Og. poš. hranilice v Ameriki.

1,400.00 DOLARJEV

jamči za ves denar, ki je bil poslan, ali pa vložen pri nas.

V vašo lastno korist je da se v vseh denarnih zadevah obrnite se na nas.

TRANSATLANTIC TRUST COMPANY

67 Williams St., New York, N. Y.

Edino uradno zastopništvo kr. Og. poš. hranilice v Ameriki.

KLETVA.

Spisal August Šenoa. — Prevel Starogorski.

(Nadaljevanje)

Korakakel so čete, korakali junaci, Ivaniš in Laeko Horvat. Korakali so kraj naroda stari Paližna in škof in kralj. Ali sleherni oko se je ustavilo na zadnji četi, ki je spremljala kralja. Mrki junaki so to, Primoreci, a pred njimi Berislav Paližna. Obraz njegov je, kakor mleko, a pogled, kakor živ ogenj. Konj poskakuje, a meč ob pasu bi je ob stegno. Dekliški obraz, junaško srce in pošten hrvatske prsi, vse to se je sklopilo v eno, in kdo ga zagleda vzkligne:

— Krasen je ta junak!
In Grič in Kaptol!
Eni vzklíkajo:
— Slava ti kralj!
A drugi:
— Dol z vlaškim kraljem!
Kaptol je s škofom Pavlom in Karlom Dračkim, a Grič za kraljico Marijo.

Na hodniku škofovega dvora je stara, zaobljubljena slika Matere Božje. Pred njo kleči deklica in vroče moli. Andjelija moli za svojega kralja, moli za narod. Iz sreče naroda hrvatskega pride tudi njena sreča. Počasi se ji približa lepi vitež, Berislav Paližna.

— Moliš, draga, moliš za narod in najino srečo?

— Da, Berislav moj, molim — zardi deklica.

— Tvoja sem in hočem biti tvoja na veke.

In mladi sreči se objameta ali urno ju razstavi razgovor. Prihajal je škof Pavel s kraljem Karlom Dračkim.

Kralj ju opazi in hoče nazaj. Ali škof ga prime za roke.

— Glej, zaročena sta! In poročita se, ko boš ti varen na svojem prestolu.

— Bodi tako — reče kralj. — Ti, škof ju poročiš, a jaz bom priča. A pojdiva sedaj. Zaročena imata pogovor, katerega midva ne moreva slišati.

Zaročena zardita, a ne ločita se. Škof in kralj odideta.

...

Grič grmi zoper kralja Karla, a Kaptol vzklík: Živio kralj! Na Griču je ban Laeko Lučenac, pristaja kraljice Marije. Preslah je, da bi se uprl Karlu s silo, ali poskuša s podkupnino. Našel je propalio Pavišo Gonča in ga obsul z dukati, da razjari Gričane. Danes odide vsa vojska, ostane samo Karl z majhnim spremstvom. Ako navali Grič na Kaptol, a ban Lučenac pričaka Karla Dračkoga, propade vlaški kralj.

In Paviša Gonč razume svoj posel. Izven mestnih zidov blizu potoka Cirkvenika je krčma Tomaža. Mrzi krčmar Kaptolce, mrzi novega kralja a njihovega denarja ne mrzi.

Tudi danes je veselo. Pije se, gostuje, a vse plača mestna propalica, Gonč. Odkod ima denar, odkod? Vprašaj bana Lučena!

— Ne maramo vlaškega kralja! — nazdravlja Paviša.

— Ne maramo! — grme Gričani.
— Ubijmo ga! — vpije Gonč.
— Ubijmo ga! — vpijejo Gričani.

Vino je močno, razgreje se kri in za trenutek natakne na motiko nek mesar-velikan rdečo ruto.

— Na Kaptol! Doli z Dračkim! Živela Marija!

— Pokoljimo duhovščino, ubijmo njihovega kralja! — je vpil Gonč.

Pijana tolpa poleti in za trenutek bo tekla kri. Ali v tem plane na vrata mošnjak Živan Benković in drugi meščani.

— Mir, pijana drubal! — Zagrmí Živan.

— Na Kaptolu je Karlo Dračkí, duhovniški kralj, a mi smo ljudje kraljice Marije. Ali naša stvar ni izbirati kralje, nego čuvati svojo pravico. Ko je bila na Kaptolu ligaiška vojska, sem šel k škofu in ga prosil, naj nas puste pri miru. In nikdo nam ni storil kaj zalega. A sedaj? Kaj nam je učinil Karl? Nič. Zakaj lahko miselno staviti glave v nevarnost? Kralj ni sam, pri njem je Berislav Paližna s primorsko četo, ostal je, ker je zvedel za zasedo bana Lučena. A Lučenec je nahujskal vaš krvnik in moj, Grga Prišlin. Hoče se škofu osvetiti. Kraljičini smo, a ne stavimo glave lahko miselno v nevarnost. Lepi ljudje ste to. Kdo vas je opijanal Propalica Paviša Gonč z dukati bana Lučena. Mesto zastave ste zasedili rdečo enjgo. Pijan mesar vas vodi. Sramota. Ali ste Hrvatje, ali ste Gričani? A sedaj mir in vsakdo v svojo hišo.

Kakor toča so padale besede čislana meščana na glave pijanih Gričanov.

— Živio Živan — zavrli okrog. — Ven z lopovi!

In za trenutek so vrgli skozi vrata Pavišo Gonča. Tako je Živan Benković rešil Grič strašnih posledic.

...

Zimsko jutro. Na dvorišču škofovega gradu stoji četa mrkih Primorcev in pričakuje kralja.

Kralj je v cerkvi. Dolgo je klečal pred škofom in se izpovedoval. Nato je prejel telo Gospodovo iz škofovih rok. Kralj hoče vstati, ali škof ga prime za roko in mu poda križ.

— Karl, služabnik božji! — zagrmí škof. — Tebi obljubujemo zvestobo, za tebe se hočemo boriti. Dajemo vse, ne zahtevamo ničesar. Ali priseli mi, da boš čuval pravo te kraljevine, kateri si bil nekdo vodja, da ne boš nikdar prodal Hrvatov tujcu, in če bi te tudi kinčala budinska krona.

Prisegam pri živem Bogu — odvrne z jasnim glasom Karl. — Vaš sem z dušo in sreen. Ali brat škof, poslušaj me! Doma, daleč v Neaplju sem pustil ženo in majhnega sinčka. Jaz grem k Jelisavi in Gorjanskemu, Bog ve, kaj me čaka! Ako me preživim, bodi jim prijatelj, kakor si bil meni!

— Kralj reče škof. — Nadejaj se dobrega! Ali če greš v pogubo, prisegam ti, da bom služil tvoemu sinu, kakor sem služil tebi — očetu.

In Karl plane po konci, objame škofa in zaplaka. Nekaj trenutkov je počival kralj na prsih služabnika božjega, a nato reče:

— Pojdivo v imenu božjem!

Tromba zatrobí. Berislav objame Andjelijo pred sveto sliko bogorodnice v škofijskem dvoru.

— Z bogom, draga! Tromba me kliče, moram k četi!

— Pojdi dragi, ali se brzo vrni — zaplaka Andjelija.

Pred pragom škofijskega gradu stoji kraljev voz, zastrt z gostono zagrmíjali.

Kralj gre s škofom k vozu. Tu je stala četa Dalmatincev, a pred njo z golim mečem Berislav, malo dalje neapelska četa z Navarellijem. Pred vozom so stali kanoniki.

— Lancelot! — reče škof sivemu kanoniku. — Pazi na cerkev in Kaptol, ne delaj zdražbe z Gričani! A ti — se obrne staremu, junaškemu križarju — Filip, čuvaj mi Andjelijo.

— Hočem! Za rod Horvatov dam kri in življenje — reče križar.

Kralj stopa v voz. Kar poklekne pred njega zaplakana Andjelija noseč na srebrnih pladnju kozarec in vrč, a škof mu reče:

— Vzemí kralj, to zdravico! Srečno odšel, srečno se vrni!

Kralj vzame kozarec:

— Na vaše zdravje! Za srečno pot! Naj bi ne tekla kri, nego se pilo rujno vino.

In kralj izprazni čašo.

— Živio kralj! Srečen pot! Zaori iz vseh grl.

V tem se ozre Andjelija in pogleda svojega Berislava stoječega z golim mečem na čelu svoje čete. Roke ji zadrihte, vrč se prevrže in rujno vino se razlije po belem snegu, kakor rdeča kri.

Karl prebledi, ali škof ga naglo potegne v voz.

Zvonovi zazvonijo, voz se premakne, Berislav še mahne Andjeliji s sabljo v pozdrav.

Za trenutek izgine kralj, izginejo čete, samo Andjelija še stoji in gleda zasolnih lie krvavo pego v belem snegu

X.

Ob Jakobovem je. Poklan je že minil, a solnce že in soparno je, da se končaj diha. Blizu vasi Gorja, ne daleč od Djakova so se nahajali hribočki, pokriti z gostim gozdom. Temno je v gozdu, kakor bi bil mirak. Na drugi strani je ravnic, belijo se male hišice vasi Gorjan, a ne daleč se šopiri grad palatina Nikole. Nikjer ni videti žive duše, nikdo ne slutí, da bi se iz teh hribočkov lahko vsula strela in grom.

Na vrhu zadnjega brega na starem štoru sedi mrk junak. To je Ivaniš ban. Ne vidi se na njem ne banstvo ne gospodstvo. Navaden vojak je.

Na črno medvedjo kožo je oblekel srajco od žice. Širok meč mu visi ob boku, a v travi leži buzdovan in ščit. Miren je kakor kamen, samo oko mu zasine, ko pogleda proti Djakovem, a nato se zopet obrne k bratu Stjepku Horvatu, ki leži v travi.

V tem nekaj zašumi in prikaže se kača. Ivaniš ban vzdigne nogo in zdrobi kači glavo.

— Tako bo tudi danes — reče brat. — Danes je dan osvete. Glavo za glavo, kri za kri.

— Daj Bog srečo — reče Stjepko. Ali brat, vse mogoče se pripoveduje. Jaz nisem bil z vami, ker sem se bojeval po Mačvi. Daj pripoveduj, kako je bilo.

— Ne obnavljaj mi krvavih ran! — reče Ivaniš. — Ko pomislim na vse, ne verujem, da smo otroci božji. Hočem ti povedati vse na kratko, a ti si zapomni to krvavo zgodbo mlad si še, doživeli boš marikaj. Morda osvetiš svoj domovino. Ti veš, kako je gospodaril Gorjanski z Jelisavo. Hudo se je godilo plemstvu, hudo se je godilo ljudstvu. Pozvali smo Karla Dračkoga v Zagreb. Iz Zagreba smo ga povedli v Budim. Povsod nas je spremljal narod in veselo vzklíkaj:

— Živio kralj Karlo!

Vsem je bilo že dovolj gospodstva Jelisave in Gorjanskega, vse je hrepelo po pravici in miru. Zaman je Jelisava odpustila Gorjanskega in imenovala za palatina Seča. Zaman se je Marija poročila s Šišnanom Luksenburgskim. Vse to ni pomirilo naroda. Karl je bil sprejet s slavljem.

Kralj Šišnan je pobegnil v Češko. Budinska vrata so se odprla, a pred Karla je prišla kraljica in se mu zmerno poklonila. A ona kača Jelisava je poljubila Karla Dračkoga, vselej se njegovega prirodu, ker se povrne sedaj deželi mir.

In na videz je zavladal mir. Po dneví je vladal Karl, a po noči sta izmišljala spletke Jelisava in Gorjanski. Izvedeli smo za to, ljudstvo se je vzdignilo in vsi smo zahtevali od kralja, naj naredi konec. In Karl je postal kralj v resnici. Kronali smo ga na staro leto.

Jelisava se je pokorila na videz, a Gorjanski je medtem sipal Sigmundovo zlato med podkupljive duše. A Karl, dober, kakor dober kruh, se ni dotaknil Jelisave ne kraljice Marije. Puščal ju je v miru, verujoč jima. In vse se umiri. Poslali smo svoje čete domov, ker so nas mnogo stale. Poti dan po svečnici pa pride glas, da odhaja Gorjanski za hčer v svate in se ne vrne. Razveselimo se in pri obedu reče Karl škofu:

— Evo škof, prijatelj, vse bo dobro. Pred tvojim dvorom se je razlilo vino, a to je izbrisalo solnce. Pri kronanju je poskušala burja stopnice, a mi smo jih popravili. Znaki lažje." Vsi smo bili veseli z veselim kraljem. V tem pride v dvor Blaž Porgač in prosi kralja, naj pride v dvor k Jelisavi.

Odsvetujemo kralju, naj ne hodi v kačij brlog. A kralj reče:

— Nisem mar kralj, maziljenec božji!

In šel je, ter vzel s seboj samo kneza Navarelija.

(Dalje prihodnjí.)

Vojni spomini nemškega vojaka.

Prosto prevel Jože Ambrožič.

(Nadaljevanje.)

Na cesti so ležala kolesa kolezarjev in slednji so bili v strelni črti. Kako je močan nasprotnik, tega seveda nismo vedeli, ko smo se skokoma bližali strelni črti. Nehote se je vsak pripogibal, ko so sovražnikove kroglice padale na desno, sedaj na levo, spredaj ali zadaj, in vendar smo dosegli brez izgub bojno črto. Tovariši so bili že v stiski in so nas veselo pozdravili. Tudi tu še ni bilo izgub, le nekaj lahko ranjenih.

Ležali smo na trebuhih in streljali v smeri proti sovražniku, kar je mogla prenesti puška. Videli nismo nikogar. To je bilo nekaterim vojakom premalo zanimivo. Radi bi videli, kako sovražnik izgleda, na katerega streljajo, zato so vstali in streljali kleče.

Dva moža moje stotnije sta morala svojo radovednost plačati s smrtjo. Skoro oba sta dobila ob istem času strel v glavo. Prva žrtev našega oddelka je padla brezglasno, naprej z glavo. Drugi je dvignil roke kvišku in padel na hrbet. Oba sta bila takoj mrtva.

V prvem dežju krogel.

Kdo more popisati občutke, ki jih ima človek v prvem dežju krogel. Ko smo se skokoma pomaknili naprej in prišli, tako v ogenj, nismo čutili bojazni, samo željo smo imeli, da smo kmalu v strelni črti. Vendar se me je polastil pri pogledu na prvega mrliča nepopisen stud in strah obenem.

Par minut sem bil popolnoma omanjen in iz ravnotežja, — bilo mi je nemogoče kaj misliti ali storiti. Ležeč na zemlji, sem stisnil obraz v dlani, nato pa kakor obseden zagrabil puško in začel kar slepo streljati.

Počasi sem se zopet pomiril in strah me je minil, ter polagoma sem začutil, da sem zopet kakor

po navadi. Ko je zadonel črez nekaj časa ukaz: "Vstati — — — naprej, naprej!"

Vstal sem tudi jaz in kakor nor tekkel z drugimi vred. Na povelje zavzeti postojanke smo popadali kakor mokre vreče na tla in streljanje se je začelo znova.

Naše streljanje je bilo čim dalje, tem bolj živo in se je končno spremenilo v drdranje, ki je glušilo ušesa. V takem peklenem ognju se mora kričati, da človeka grlo boli, ako se hoče sosedu kaj povedati. Pod pritiskom našega ognja je začel nasprotnik postajati nemiren, njegova bojna črta se je začela majati in streljanje je postajalo slabeje. Ker smo bili v razdalju samo kakih 500 metrov, smo lahko opazovali, kaj se pri sovražniku godi.

Videli smo, kako se je polovica nasprotnikov nazaj pomaknila, in sicer tako, da je vsaki drugi mož nazaj tekkel, med tem ko je mož številka ena ostal na mestu in streljal na nas toliko časa, da so vojak številka 2, se vstavili in odprli ogenj.

Ta trenutek smo mi porabili in hoteli zadati sovražniku pri umikanju kolikor največ izgub. Kolikor smo mogli pregledati, smo videli, da se naši na celi črti pomikajo skokoma naprej. Tudi mojemu oddelku je prišel ukaz, da se moramo pomakniti naprej in biti sovražniku vedno za petami, mu ne pustiti časa, da se vstavi v novi postojanki.

Zato smo drli za njim skokoma v čisto kratkih odihljajih, da mu preprečimo se vstaviti v bližnji vasi. Vedeli smo, če se vstavi v vasi, da nas čaka težak boj od hiše do hiše. Toda Belgijci se niso vstavili v vasi, ampak so se nam izvil s čudovito hitrostjo.

Dobili smo nato pomoč. Naša stotnija je bila razkropljena in smo korakali s stotnijo, v katero smo se ravno pomešali. Moja stot-

nija, pri kateri smo bili dodani, je dobila nalogo, da ostane v vasi in preišče hiše, ako se v kateri nahajajo vojaki. Pri tem smo videli, da naši drve od vseh strani za sovražnikom. Topništvo, oddeki strojujnih pušk itd. in čudili smo se vsi, odkod je to vse tako hitro prišlo.

Toda dolgo nismo imeli časa gledati vse to. Z nasajenimi kroglicami smo začeli hoditi od hiše do hiše, od vrta do vrta. Našli nismo vojakov, vendar nismo odšli prej. Prebivalci vasi so morali nam odati vse orožje, smodnik itd. Na je spremljal vsaki predstojnik, ki je imel nalogo vsakemu vasi pojasniti, da bode vsaka naša orožja pri preiskavi kaznovana s vojnih predpisih. In ti se glase — smrt.

Po preteku ene ure je začelo streljanje, sedaj so poleg pušk imeli tudi topovi. Če je bilo topništvo na obeh straneh vasi v akciji, nismo mogli spoznati, kaj se je tresel in postal težak, grmelo je v njem nepretrgoma. Sanitetni vojak so začeli prišati prve ranjene, ordinance in jahale po bliskovo sem in tje, vendar se je začela z vsem viharjem.

Nastopila je tema še preden smo bili gotovi s preiskovanjem hiš. Začeli smo trgati postelje, žimnice, vso drugo posteljno opremo, in nosili v cerkev, kolo in občinsko hišo, da smo pripravili ležišče za ranjene.

Kolikor smo mogli, smo z največjo skrbjo postljali in postregli — žrtvam ljudske morije. Ponekdo smo jih premetavali bolj brezobzirno, ko smo se privajali tega dela.

Iz bližnjih okolice so prihajali prvi begunci. Morali so bežati v ur, kajti bili so izmučeni do smrti. Ženske, sivi starčki in otroci, vse zmešano; in ti reveži niso mogli drugega rešiti kakor kosč nagega življenja. Na kakšnem tročjem vozičku, ali v samokolu ci so imeli vse, kar jim je vojna pustila.

(Dalje prihodnjí.)

"PROSVETA" prinosa spletno vest, znanstvene in lepe povesti vsak dan, samo ob sredah. Naročite se!

ROJAKOM v ELY, Minn. in okolici.

Ker so se slednji čas začeli malo bati nekateri rojaki, posebno oni kateri še niso ameriški državljani, da bi jim Ameriška Vlada zaplenila denar in premoženje v slučaju vojne z Avstrijo, zatoraj tukaj pojasnjujemo da je vlada že večkrat omenila da kaj takega se ne bo neke nikoli v Ameriki zgodilo. Brez skrbi toraj ulagate svoje prihranke v Ameriške Banke, ker so sedaj bolj solidne kakor katere druge Banke na svetu.

Naša Banka je pod strogim Državnim nadzorstvom, pregledana je večkrat na leto po državnih strokovnjakih, zadnji pregled je bil dne 1. Marea 1917. Zatoraj so Vam uljudno priporočamo za nadaljnje uloge katere so Vam pri nas popolnoma varne.

Naša Banka je nekaj nad štiri leta stara, toda v tem kratkem času se je povzpela do skoraj polmilijskih ulog, tako da že prekašamo prejšnjo staro Banko ki obstoji že nad 25 let. Da smo zadobili toliko zaupanje je dokazano da delamo z vsemi ulagatelji uljudno in pošteno. Pri nas ulaga mesto Ely, šolski okraj, St. Louis County in Država sama. Pri Banki je interesiranih več slovencev kateri Vam lahko dajo še večja pojasnila.

Tukaj Vam podajamo račun od stanja Banke dne 31. Marea 1917.

AKTIVA

Bondi in posojila	\$374,100.65
Davki in obresti	5,306.01
Poslopje in oprema	11,000.00
Uloge na Bankah	56,266.33
Gotovina na rokah	23,621.82
	\$470,294.81

PASIVA

Kapital in preostanek	\$ 30,000.00
Nerazdeljen dobiček	6,946.39
Uloge	433,348.42
	\$470,294.81

Pretežna večina naših posojil je v obliki trgovskih obveznic in Bondov na katerih lahko realiziramo kadar hočemo, vse trgovske ulagatelje lahko izplačamo na zahtevo.

Rojake tudi prosimo da primerjajo stanje naše Banke z stanjem ostalih Bank v našem okrožju ker iz tega se lahko prepričate katere Banke imajo najboljši promet.

Rojaki, varčujte denar in ga nalagajte na Banke kjer Vam prinese dobiček v obliki obresti in drugim pa v obliki prometa. Denar je za to vstvarjen da kroži, čem več ga je v prometu, temboljši so časi.

Mi Vam plačamo po 3 proc. obresti od dneva uloge.

The First State Bank of Ely, Minn.